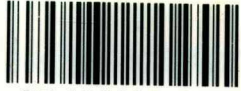

HỘI
C

GT.0000025951

HỈ ĐẠO BIÊN SOẠN GIÁO TRÌNH QUỐC GIA
C MÁC - LÊNIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

GIÁO TRÌNH

**KINH TẾ HỌC
CHÍNH TRỊ
MÁC - LÊNIN**

(Tái bản có sửa chữa, bổ sung)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

GIÁO TRÌNH
KINH TẾ HỌC
CHÍNH TRỊ
MÁC - LÊNIN

Mã số: 33.04(075)
CTQG - 2013

HỘI ĐỒNG TRUNG ƯƠNG CHỈ ĐẠO BIÊN SOẠN GIÁO TRÌNH QUỐC GIA
CÁC BỘ MÔN KHOA HỌC MÁC - LÊNIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

GIÁO TRÌNH
KINH TẾ HỌC
CHÍNH TRỊ
MÁC - LÊNIN

(Tái bản có sửa chữa, bổ sung)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT
HÀ NỘI - 2013

HỘI ĐỒNG TRUNG ƯƠNG CHỈ ĐẠO
BIÊN SOẠN GIÁO TRÌNH QUỐC GIA CÁC BỘ MÔN
KHOA HỌC MÁC - LÊNIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

1. Đồng chí **Đào Duy Tùng**, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, **Chủ tịch**;
2. Đồng chí **Nguyễn Đức Bình**, Giáo sư, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, phụ trách khối Tư tưởng - Văn hóa và Khoa giáo, **Phó Chủ tịch**;
3. Đồng chí **Nguyễn Đình Tứ**, Giáo sư, Phó Tiến sĩ, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Khoa giáo Trung ương, **Phó Chủ tịch**;
4. Đồng chí **Nguyễn Khánh**, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng, **Phó Chủ tịch**;
5. Đồng chí **Nguyễn Duy Quý**, Giáo sư, Tiến sĩ, Ủy viên Trung ương Đảng, Viện trưởng Viện Khoa học xã hội Việt Nam, **Tổng thư ký**;
6. Đồng chí **Đặng Xuân Kỳ**, Giáo sư, Ủy viên Trung ương Đảng, Viện trưởng Viện Mác - Lênin, Ủy viên;
7. Đồng chí **Trần Chí Đáo**, Phó Giáo sư, Phó Tiến sĩ, Thứ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo, Ủy viên;
8. Đồng chí **Trần Ngọc Hiền**, Giáo sư, Phó Tiến sĩ, Phó Giám đốc Học viện Nguyễn Ái Quốc, Ủy viên;
9. Đồng chí **Trần Xuân Trường**, Giáo sư, Giám đốc Học viện Chính trị - Quân sự, Ủy viên;
10. Đồng chí **Dương Phú Hiệp**, Phó Giáo sư, Phó Tiến sĩ, Viện Khoa học xã hội Việt Nam, Ủy viên;
11. Đồng chí **Hà Học Hợi**, Phó Giáo sư, Phó Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, Ủy viên;
12. Đồng chí **Nguyễn Văn Phùng**, Giáo sư, Ủy viên;
13. Đồng chí **Đỗ Nguyên Phương**, Phó Giáo sư, Phó Tiến sĩ, Phó Giám đốc Học viện Nguyễn Ái Quốc, Ủy viên.

(Theo Quyết định số 255-CT ngày 13-7-1992 của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng)

BAN BIÊN SOẠN

1. GS.TS. Trần Ngọc Hiên	Trưởng ban
2. GS. Trần Xuân Trường	Phó ban
3. GS.TS. Đỗ Thế Tùng	Ủy viên
4. PGS. Vũ Hữu Ngoạn	Ủy viên
5. PGS. Hồng Giao	Ủy viên
6. CN. Khổng Doãn Hội	Ủy viên
7. GS. Đào Nguyên Cát	Ủy viên
8. PGS.TS. Phan Thanh Phố	Ủy viên
9. PGS.TS. Nguyễn Văn Thọ	Ủy viên
10. PGS.TS. Nguyễn Văn Kỳ	Ủy viên
11. PGS. Đào Xuân Sâm	Ủy viên

CỘNG TÁC VIÊN

1. GS.TS. Chu Văn Cấp
2. TS. Nguyễn Khắc Thanh
3. TS. Nguyễn Tiến Hoàng
4. TS. Hoàng Xuân Long
5. TS. Vương Cường
6. GS.TS. Hoàng Ngọc Hoà
7. TS. Nguyễn Ngọc Hối
8. PGS.TS. Nguyễn Đình Kháng
9. PGS.TS. Vũ Quang Lộc
10. PGS.TS. Nguyễn Khắc Thân
11. PGS.TS. Trần Văn Ngọc

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Những thách thức cũng như vận hội mới của thời đại cùng với sự phát triển mạnh mẽ về mọi mặt của công cuộc đổi mới đất nước đang đặt ra hàng loạt vấn đề bức xúc, đòi hỏi phải làm sáng tỏ về mặt lý luận để bảo vệ và phát triển bản chất cách mạng và khoa học của lý luận Mác - Lênin.

Với tinh thần đó, Đảng và Nhà nước ta xác định yêu cầu cấp bách phải đổi mới nội dung và phương pháp giảng dạy các bộ môn khoa học lý luận Mác - Lênin, tiến hành biên soạn giáo trình mới về các bộ môn khoa học Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh để có tài liệu học tập và giảng dạy thống nhất trong toàn Đảng và trong cả nước. Ngày 13-7-1992, Chính phủ đã quyết định thành lập **Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.**

Sau một thời gian chuẩn bị, nghiên cứu và biên soạn nghiêm túc, năm 1999 Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phối hợp với Nhà xuất bản Chính trị quốc gia - Sự thật xuất bản lần đầu một số giáo trình các bộ môn đã biên soạn xong. Giáo trình này được tập thể tác giả gồm các giáo sư đầu ngành biên soạn, do Giáo sư, Tiến sĩ Trần Ngọc Hiền và Giáo sư Tân Xuân Trường chủ biên.

Kinh tế chính trị Mác - Lênin là một bộ phận cấu thành của khoa học Mác - Lênin. Nó nghiên cứu các quan hệ xã hội của con người trong quá trình sản xuất, trao đổi, tiêu dùng của cải vật chất qua các giai đoạn phát triển của lịch sử xã hội loài người,

làm rõ bản chất của các quá trình và các hiện tượng kinh tế, tìm ra các quy luật vận động của nền kinh tế - xã hội.

Giáo trình Kinh tế học chính trị Mác - Lênin được biên soạn lần này gồm ba phần: *Phần mở đầu*; *Phần thứ nhất*: Phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa; *Phần thứ hai*: Những vấn đề lý luận và chính sách kinh tế của thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Giáo trình này đóng vai trò là một cái khung định hướng về những quan điểm cơ bản cho việc giảng dạy và học tập kinh tế học chính trị Mác - Lênin trong điều kiện phát triển kinh tế - xã hội của thế giới và của nước ta hiện nay.

Đây là cuốn **Giáo trình Kinh tế học chính trị Mác - Lênin** được biên soạn trong điều kiện sự phát triển kinh tế - xã hội ở nước ta và toàn thế giới đang đứng trước nhiều biến đổi mới mẻ, phong phú và đa dạng; sau một thời gian sử dụng nhiều vấn đề cần tiếp tục sửa chữa, bổ sung và biên soạn lại. Rất mong bạn đọc đóng góp ý kiến xây dựng để cuốn giáo trình ngày càng được hoàn thiện, đáp ứng lòng mong mỏi của bạn đọc.

Tháng 5 năm 2013

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT

LỜI GIỚI THIỆU

Từ đầu những năm 1990 đến nay, việc dạy và học bộ môn Kinh tế học chính trị Mác - Lênin trong hệ thống các trường đại học, các trường đảng và đoàn thể ở nước ta gặp khó khăn. Sau khi Liên Xô sụp đổ và hệ thống xã hội chủ nghĩa tan rã, một thực tế là khó có thể dựa vào các giáo trình kinh tế chính trị được biên soạn trước đây, về cơ bản phỏng theo cuốn giáo khoa kinh tế chính trị của Viện hàn lâm khoa học Liên Xô, nhất là phần xã hội chủ nghĩa. Trong bối cảnh đó, hầu như tất cả các giảng viên môn kinh tế học chính trị phải soạn thảo các đề cương bài giảng theo nhận thức của mình mà không có một giáo trình chính thức làm chỗ dựa đáng tin cậy. Tình hình đó ảnh hưởng tiêu cực lớn đến việc dạy và học kinh tế học chính trị Mác - Lênin, đòi hỏi cấp bách phải biên soạn một giáo trình chính thức mới thay thế cho các giáo trình cũ. Từ cuối năm 1992, theo quyết định của Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, một ban biên soạn *Giáo trình Kinh tế học chính trị Mác - Lênin* được thành lập, đến nay bộ giáo trình mới đã được biên soạn xong và ra mắt bạn đọc.

Thời gian biên soạn bộ giáo trình như vậy là hơi dài, đáng lý nó phải ra đời sớm hơn. Sự chậm trễ đó có những nguyên nhân thuộc về chủ quan những người làm giáo trình nhưng bạn đọc cũng thông cảm cho những khó khăn của họ. Thông thường, viết giáo trình là làm công việc biên soạn, chuyển tải những kiến thức khoa học về cơ bản đã hình thành ổn định sang ngôn ngữ sư phạm. Song, việc biên soạn *Giáo trình Kinh tế học chính trị Mác - Lênin* những năm qua diễn ra trong một bối cảnh như đã nói là không bình thường. Trong quá trình đổi mới tư duy lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, nhiều định đề, nguyên lý kinh tế chính trị Mác - Lênin tưởng như đã hiển nhiên nay được đem ra xem xét, nhận thức lại. Thực tiễn thế giới và trong nước lại đặt ra biết bao nhiêu vấn đề mới. Chính vì vậy, quá trình biên soạn giáo trình trở thành quá trình nghiên cứu và thảo luận khoa học tốn rất nhiều thời gian và công sức.

Tuy nhiên, cho đến nay thành quả nghiên cứu lý luận kinh tế chính trị Mác - Lênin phải nói rằng vẫn còn rất khiêm tốn. Thực ra, một *Giáo trình Kinh tế học chính trị Mác - Lênin* hiện đại đòi hỏi phần kinh tế chính trị về chủ nghĩa tư bản phải phát triển được học thuyết giá trị thặng dư của C.Mác trên cơ sở tổng kết thực tiễn chủ nghĩa tư bản ngày nay; phần kinh tế chính trị về chủ nghĩa xã hội phải phát triển được một hệ thống mới các phạm trù và quy luật kinh tế về chủ nghĩa xã hội và thời kỳ quá độ trên cơ sở tổng kết thực tiễn đổi mới. Bộ giáo trình mới chưa đáp ứng được yêu cầu đó bởi muốn làm được như vậy cần phải có thời gian, cần phải triển khai công tác nghiên